

12. Shevchenko Yuliia. Using Role Play «Mock Trial» as an Innovative Method in Teaching Legal English [Електронний ресурс] / Yuliia Shevchenko // Modern Technology, Business and Law: collection of international scientific papers: – CNUT, 2016. – P. 196–198. – Режим доступу : – <http://erosi.org/images/public/slovakia-2.pdf>

УДК 372.881.1

Л. М. Штохман,

Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль

ДО ПИТАННЯ РОБОТИ В ГРУПАХ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті розглядається метод роботи в групах як засіб створення атмосфери співробітництва та взаємної підтримки на занятті, адже робота у групі є формою спільного навчання, яке має своєю метою покращення вмінь критичного мислення, мовних та соціальних навичок. Робота в групах надає особливі специфіки вивченню іноземної мови: завдяки такому виду організації навчання студенти набувають мовленнєвих вмінь і вчать належно сприймати учасників комунікації. Описано деякі аспекти організації такої роботи – типи груп (гомогенні, коли об'єднуються студенти із різними рівнями володіння мовою та гетерогенні, коли студенти об'єднуються за подібними результатами попереднього опитування); роль ряду вмінь (аналізу, переконування, контролю власних емоцій, толерантного втручання), специфіка зворотного зв'язку та роль викладача у цій діяльності. Взаємне оцінювання дає тему для обговорення та можливість використовувати мову з чіткою метою, раціонально пояснювати і вирішувати проблемні питання. Викладач може виступати у ролі куратора, модератора, вчителя-помічника, що спрямує групу, якщо вона відхилилась від виконання поставленого завдання. Представлено основні позиції праць зарубіжних науковців щодо особливостей роботи в групах.

Ключові слова: робота в групах, навчання, іноземна мова, метод

К ВОПРОСУ РАБОТЫ В ГРУППАХ В ХОДЕ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

У статье рассматривается метод работы в группах как средство создания атмосферы сотрудничества и взаимопомощи на занятии, так как работа в группе – это форма общего обучения, целью которого является совершенствование навыков критического мышления, языковых и социальных навыков. Работа в группах придает особенную специфику изучению иностранного языка: благодаря такому виду организации обучения студенты приобретают языковые навыки и учатся должным образом воспринимать участников коммуникации. Описаны некоторые аспекты организации такой работы – типы групп и принципы их создания, роль ряда навыков, специфика обратной связи и роль преподавателя в этой деятельности. Представлены основные позиции работ зарубежных исследователей и преподавателей относительно особенностей работы в группах.

Ключові слова: робота в групах, преподавание, иностранный язык, метод

TO THE ISSUE OF GROUP WORK AT A FOREIGN LANGUAGE CLASS

The article concerns group work method as a way to achieve cooperation and mutual support at a lesson since group work is a form of common training that aims at critical thinking, language and social skills improvement. Described are some aspects of such work – types of groups (homogeneous – with students of different language proficiency levels and heterogeneous – where students are grouped together according to the similar results); useful sub-skills for students to be able to successfully and effectively participate in a group discussion – they need to develop the ability to analyse, persuade, control emotions and support each other. Thus students practise conversational strategies of negotiating, agreeing and disagreeing and turn-taking as well as thinking skills such as rationalising and problem-solving. Described are several key things to consider when setting up group discussions in the classroom to ensure that they run successfully. Encouraging students to give each other feedback after activities and introducing the appropriate task language, not only provides opportunities for discussion, but also the opportunity to use language for a real purpose. Traditional feedback still has its place under certain circumstances, but a variety of feedback techniques relieves the monotony of the procedure, particularly if those techniques encourage learner involvement, responsibility and co-operation. The teacher is then left to field questions, clear up problems and respond to the diagnostic function, while feedback serves a real, meaningful and communicative purpose. Presented are the main researches of foreign scholars regarding group work.

Key words: group work, teaching, foreign language, method, discussion, feedback.

Щоденне життя є безперервною потребою розвивати ті чи інші комунікативні навички – від ведення переговорів до звичайної побутової бесіди у колі друзів, колег або сім'ї. Теми обговорень різняться, починаючи від щоденних справ аж до значно серйозніших – новин чи проблем, які потребують вирішення. Не меншої ваги набувають вміння ведення бесіди тепер, коли співбесіда є все частіше одним із найважливіших етапів працевлаштування.

Виклики сьогодення визначають основні завдань викладання іноземних мов у вищому навчальному закладі, серед яких – пошук шляхів підвищення комунікативної компетенції фахівця. У центрі уваги при цьому є мовно-розумова діяльність людей, а основним об'єктом навчання є мовна комунікація. Досягнення цієї мети вимагає використання методичної концепції навчання іноземним мовам у вищому навчальному закладі, яка виходить з найголовнішого, комунікативного підходу до професійно орієнтованого навчання чотирьом видам мовленнєвої діяльності.

З таких міркувань науковці все частіше наголошують на необхідності розвитку семінарських занять від класичної форми до інтегративної форми організації навчальної діяльності студента. Відповідно до дидактичної теорії, у руслі якої здійснюється процес навчання, визначаються особливості підготовки і проведення семінару. Досить докладно описана їхня специфіка в пояснювально-ілюстративному і проблемному навчанні (І. Я. Лернер, А. М. Матюшкін, М. І. Махмутов та ін.) [прийняття рішень (н-д. кого запрошувати на вечірку і де їх розмістити),

- висловлення точки зору з теми (н-д. обговорення ефективності штрафів),
- створення, розробка (н-д. спланувати і підготувати постер про святкування визначної дати),
- вирішення проблеми (н-д. обговорити розв'язання конфліктної ситуації).

Для успішного ведення дискусій в групах Е. Лайтфут (Lightfoot) акцентує на розвитку деяких вмінь, зокрема вміння **аналізувати**. З цією метою вона пропонує використати прийом, коли на запропоновану тему обговорення студенти повинні створити логічний ряд підтем і пояснити, як вони пов'язані з головною.

Вміння **переконати** виявляється не менш важливим, коли студентів необхідно довести свою точку зору. Педагог пропонує цікаву діяльність, коли студентам у міні-групах пропонується створити список із 7 якостей на займання деякої посади. Коли студентів перегруповують, вони повинні переконати опонентів, що саме їхні пункти є важливішими.

Наступне, що важливо для ведення дискусій – вміння **контролювати свої емоції**, яке науковець пропонує тренувати, запропонувавши для обговорення контроверсійну тему (н-д. «Друзі важливіші за сім'ю»). Обравши свою позицію, студенти повинні занотувати аргументи на її користь і в групі з опонентами мають відстояти власні, контролюючи голос та емоції.

Важливим у веденні дискусій є вміння доречно і толерантно **перервати** співрозмовника, що, як зазначає науковець, можна ефективно тренувати, надавши студентам список фраз для ввічливої зупинки опонента. Коли студент вживає одну із запропонованих ремарок в ході обговорення, йому зараховується бал, якщо за рішенням його колег це було доречно і ввічливо [11].

Залежно від типу обговорення, що планується в групі, не зайвим буде скласти список корисних фраз за темами (н-д. «Аргументування», «Висловлення точки зору» чи «Згода і заперечення»). Ці списки може підготувати викладач, або таке завдання можна дати студентам.

Цікавим моментом, як пропонує Е. Лайтфут, може стати зміна розміру груп, обговорення тих чи інших питань із незнайомими людьми, адже співбесіди на працевлаштування іноді, наприклад, проводять одночасно з великою кількістю претендентів.

Крім того, варто заохочувати обговорення в групах за межами навчального приміщення, запропонувавши студентам завдання, для прикладу, написати про свій досвід ведення дискусій у щоденному житті.

Процес навчання проходить значно успішніше, якщо студент бачить результати своїх дій, тому зворотний зв'язок є необхідною складовою опанування мовою. За традиційного зворотного зв'язку під керівництвом викладача є мало зв'язку між студентами. Зворотний зв'язок на обговорення в групах повинен бути різних видів, як зазначає британський методист, дослідник у цій сфері, С. Дарн [7].

Він стверджує, що заохочення студентів до оцінювання один одного після виконання певних завдань не тільки дає тему для обговорення, а й можливість використовувати мову з чіткою метою. Студенти практикуються у дискутуванні, висловленні згоди і незгоди по чергово, а також вчать раціонально пояснювати і вирішувати проблемні питання. Дружня перевірка також дозволяє викладачу рекомбінувати пари, щоб сильніші студенти могли допомогти слабшим.

Перш за все студенти, що спостерігають за колегами, можуть письмово оцінювати деякі аспекти їх діяльності у наперед складеному викладачем листку зворотного зв'язку. Іншим видом реагування може бути усне обговорення досягнень кожного учасника дискусії за наперед підготованими питаннями. Відео- чи аудіозапис дозволить програвати певні етапи дискусії додатково та аналізувати їх. Такий вид зворотного зв'язку студентам, зазвичай, подобається найбільше.

С. Дарн та Н. Багулі наголошують, що діяльність малих груп повинна піддаватись контролю з боку викладача. Він може виступати у ролі куратора, модератора, вчителя-помічника під час тренування проведення зустрічей, або в ролі посередника, коли опрацьовуються навички моніторингу переговорів, щоб він спрямував групу у випадку, коли вона відхилилась від виконання поставленого завдання [7]. Наглядати за діяльністю студентів необхідно ще й для того, щоб відслідковувати їх успіхи в процесі роботи. І нарешті, нотатки викладача щодо роботи як окремих студентів, так і всієї групи, значно полегшать визначення їх успіхів в обговореннях. Та з іншого боку, як відзначають науковці, у цьому випадку є небезпека включення викладача в дискусію, що може послабити чи знівелювати позиції учасників.

Отож, дослідження у сфері навчання іноземній мові доводять, що робота в групах, зокрема обговорення, є перспективним видом діяльності для вивчення англійської як іноземної мови і є корисною для студентів різних рівнів підготовки. Обговорення може виступати як підготовка до співбесіди чи як мовна практика для тренування володіння мовою. У цьому зв'язку особливу увагу слід звернути на тренування ряду навичок для ефективної участі в обговоренні та на різноманітність методів зворотного зв'язку, який дозволяє заохотити студента до участі, відповідальності і співпраці.

Література:

1. Зязюн І. А. Неперервна освіта: концептуальні засади і сучасні технології / І. А. Зязюн // Творча особистість у системі неперервної освіти. – Харків : ХДПУ, 2002 р.
2. Рогановский Н. Дифференцированное обучение – как его осуществить? / Н. Рогановский // Народное образование. – 1991. – № 3. – С. 41–43.
3. Казачінер О. С. Шляхи підвищення ефективності та якості уроку англійської мови [Електронний ресурс] / О. С. Казачінер. – Режим доступу : <http://kazachiner.narod.ru/engeffect.html>
4. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / О. Пометун, Л. Пироженко. – К., 2002.
5. Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс лекций / Е. Н. Соловова. – М. : Просвещение, 2005. – 173 с.
6. Хайруллина С. А. Индивидуализация и дифференциация обучения в вечерней школе / С. А. Хайруллина. – М. : Просвещение, 1985. – 143 с.
7. Darn S., Baguley N. Conducting feedback on exercises and tasks [Електронний ресурс] / S. Darn, N. Baguley. – Режим доступу : <http://www.teachingenglish.org.uk/article/conducting-feedback-exercises-tasks>
8. Ellis R. The study of second language acquisition / R. Ellis. – Melbourne : Oxford University Press, 1994. – 824 p.
9. Johnson M. A. Philosophy of second language acquisition / M. A. Johnson. – London : Yale University Press, 2004. – 218p.
10. Light, G. and Cox, R. Learning and Teaching in Higher Education: The Reflective Professional, Paul Chapman Publishing. – London, 2001.
11. Lightfoot A. Group discussion skills [Електронний ресурс] / A. Lightfoot. – Режим доступу : <http://www.teachingenglish.org.uk/article/group-discussion-skills>
12. Long M. H. Group work, interlanguage and second language acquisition / M. H. Long, P. A. Porter // TESOL Quarterly. – № 19. – 1985. – pp. 207–228.
13. Richards J. C. Approaches and methods in language teaching (2nd ed.) / J. C. Richards, T. S. Rodgers. – Cambridge : Cambridge University Press, 2001. – 254 p.
14. Springer L. 'Effects of small-group learning on undergraduates in science, mathematics, engineering, and technology: a meta-analysis' / L. Springer, S. Donovan and M. Stanne // Review of Educational Research, vol. 69, no. 1–1999 – pp. 21–51.
15. Ur P. A course in language teaching practice and theory. – Cambridge : Cambridge University Press, 1996. – 175 p.
16. Williams M. Psychology for language teachers: A social constructivist approach / M. Williams, R. L. Burden. – Cambridge : Cambridge University Press, 1997. – 213 p.